

અમદાવાદ જિલ્લો

- ❖ અમદાવાદ જિલ્લાની ઉત્તર દિશામાં મહેસાણા, સાબરકાંઠા અને ગાંધીનગર જિલ્લાઓ આવેલા છે. પૂર્વ દિશાએ ખેડા જિલ્લો, દક્ષિણ દિશાએ ખંભાતનો અખાત અને ભાવનગર જિલ્લો તથા પશ્ચિમ દિશાએ સુરેન્દ્રનગર જિલ્લો આવેલો આવેલા છે.
- ❖ અહમદશાહે તા.૨૬/૨/૧૪૧૧ના રોજ માલોક બુર્જ પાસે અમદાવાદનો પાયો નંખાયો હતો. અમદાવાદ નવી રાજધાની તા. ૪/૩/૧૪૧૧ના રોજ નક્કી થઇ હતી.
- ❖ ક્ષેત્રફળ :- ૮,૦૮૬ ચો.કિમી
- ❖ સ્થાપના : ૧૯૬૦
- ❖ વિધાનસભાનીકુલસીટો:- ૨૧ {વિરમગામ,સાણંદ,ઘાટલોડીયા,વેજલપુર,વટવા,એલીસબ્રીજ,નારણપુરા, નિકોલ,નરોડા,ઠક્કરબાપાનગર,બાપુનગર,અમરાઈવાડી,દરિયાપુર-કાલુપુર,જમાલપુર-ખાડીયા, મણીનગર,દાણીલીમડા (એસ.સી), ધંધુકા,દસકોઈ,અસારવા(એસ.સી) , સાબરમતી અને ધોળકા }
- ❖ વસ્તી :-૭૨,૧૪,૨૨૫ (૨૦૧૧મુજબ)
- ❖ અક્ષર જ્ઞાન :-૮૫.૩૧%
- ❖ સ્ત્રી પુરૂષ પ્રમાણ:-૯૦૪(દરહજારે)
- ❖ વસ્તી ગીચતા :-૯૮૩ એક ચો.કિમી (વ્યક્તિ દીઠ)
- ❖ મુખ્ય મથક :-અમદાવાદ

- ❖ તાલુકાઓ :-10(1) ધોલેરા , (2) દસ્ક્રોઈ, (3) બાવળા, (4) સાણંદ , (5) ધોળકા, (6)ધંધુકા, (7)દેત્રોજ, (8)માંડલ, (9)વિરમગામ
- ❖ તાલુકા પંચાયતની કુલ સીટો :-૯ (બેઠકો-૧૭૬) (ભાજપ-૮૧, કોંગ્રેસ-૭૭ અન્ય-૩)
(ધંધુકા- ૧૬, બાવળા-૧૮, વિરમગામ-૨૦, ધોલેરા-૧૬, દસક્રોઈ- ૨૮,દેત્રોજ-૧૬, ધોળકા-૨૨, સાણંદ- ૨૪ અને માંડલ-૧૬)
- ❖ જિલ્લા પંચાયતની કુલ સીટો :- ૩૪ (ભાજપ-૧૬, કોંગ્રેસ-૧૮ અન્ય-૦)
(ધંધુકા- ૨, બાવળા-૪, વિરમગામ-૪, ધોલેરા-૨, દસક્રોઈ- ૭ ,દેત્રોજ-૨, ધોળકા-૫ સાણંદ-૬ અને માંડલ-૨)
- ❖ જિલ્લા પંચાયત પ્રમુખ :- પુષ્પાબેન ડાભી
- ❖ જિલ્લા પંચાયત ઉપપ્રમુખ :- અમરસિંહ સોલંકી
- ❖ નગરપાલિકા સંખ્યા અને વોર્ડ :- ૩(૨૭) (કુલ બેઠકો-૧૦૮) (ભાજપ-૭૮, કોંગ્રેસ-૨૬, અન્ય-૪)
(બોપલ-ધુમા-૯(૩૬) (ભાજપ-૩૫, કોંગ્રેસ-૦૧ અન્ય-૦) ,ધોળકા-૯(૩૬)(ભાજપ-૨૬, કોંગ્રેસ-૦૯, અન્ય-૧)અને વિરમગામ-૯(૩૬) (ભાજપ-૧૭, કોંગ્રેસ-૧૬,અન્ય-૩)
- ❖ અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનની કુલસીટો :- ૪૮(કુલ સભ્યો :-૧૯૨)(ભાજપ-૧૪૨,કોંગ્રેસ- ૪૯,અન્ય-૧)
- ❖ અમદાવાદના મેયર :- બિજલ પટેલ
- ❖ અમદાવાદના ડેપ્યુટી મેયર :-
- ❖ અમદાવાદના પ્રથમ મેયર :- ચીનુભાઈ બેરોનેટ
- ❖ ગામડાંઓ :-૫૧૧
- ❖ ગ્રામ પંચાયતો :- ૪૬૮
- ❖ આરટીઓ નંબર :- GJ-01, GJ-27
- ❖ હવાઈમથક :-અમદાવાદ (આંતરરાષ્ટ્રીય) સરદાર પટેલ હવાઈમથક, અમદાવાદ
- ❖ બંદર :- ધોલેરા, વિક્રલ
- ❖ નદીઓ:- સાબરમતી. મેશ્વો, ખારી, ભોગાવો, સુખભાદર
- ❖ વાવ :- દાદા હરીનીવાવ,માતર ભવાની વાવ, આશાપુરાની વાવ
- ❖ અભયારણ્ય :- નળ સરોવર પક્ષી અભયારણ્ય(સાણંદ)
- ❖ તળાવ :- કાંકરિયા,ચંડોળા અને વસ્ત્રાપુર તળાવ (અમદાવાદ)મુનસર તળાવ અને ગંગાસાગર (વિરમગામ),મલાવ તળાવ (મીનજદેવીએ બંધાવેલ)(ધોળકા)
- ❖ સરોવર :- નળસરોવરઅને ખાન સરોવર (ધોળકા)
- ❖ પાક:- કપાસ ,ઘઉં ,ડાંગર,એરંડા, જામફળ,બટાકા અને જુવાર
- ❖ ઉદ્યોગ :- ઓટોહબ, ટેક્સટાઈલ અને પાવરલુમ,જ્વેલરી, પ્લાસ્ટિક, રેડીમેઈડ ગારમેન્ટ્સ ડેટા પ્રોસેસિંગ , દવા ઉદ્યોગ નોંધપાત્ર છે.
- ❖ અગત્યના શહેરો :-અમદાવાદ, ધોળકા ,વિરગામ ધંધુકા ,વૌઠા ,લોથલ ,સાણંદ

❖ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક તથા સંશોધન સંસ્થા :-

- ➔ ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ મેનેજમેન્ટ (આઇઆઇએમ)(સ્થાપના - ૧૯૬૧)
- ➔ નેશનલ ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ડીઝાઇન (એન.આઇ.ડી) (સ્થાપના-૧૯૬૧)
- ➔ એલ.ડી.ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ઇન્ડોલોજી
- ➔ બી.જી.મેડીકલ કોલેજ, અમદાવાદ
- ➔ એમ.પી.શાહ કેન્સર રિસર્ચ ઇન્સ્ટીટ્યુટ,અમદાવાદ
- ➔ યુ.એન.મહેતા કિડની હોસ્પિટલ, અમદાવાદ
- ➔ સાયન્સ સિટી, અમદાવાદ
- ➔ સેન્ટર ફોર એન્વાયરમેન્ટ પ્લાનિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી(સેપ્ટ), અમદાવાદ(૧૯૬૩)
- ➔ સ્પેશ એપ્લીકેશન સેન્ટર (SAC)
- ➔ અમદાવાદ ટેક્સટાઇલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ એન્ડ રિસર્ચ એસોસીએશન (અટીરા)
- ➔ ગુજરાત યુનિવર્સિટી,અમદાવાદ (સ્થાપના-૧૯૪૯)
- ➔ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ,અમદાવાદ (સ્થાપના -૧૯૨૦)
- ➔ રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટી,અમદાવાદ (સ્થાપના-૨૦૦૯)
- ➔ ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર યુનિવર્સિટી,અમદાવાદ (સ્થાપના-૧૯૯૧)
- ➔ ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી,અમદાવાદ (સ્થાપના-૧૯૮૫)
- ➔ ગુજરાત ટેકનોલોજી યુનિવર્સિટી,અમદાવાદ (સ્થાપના- ૨૦૦૭)
- ➔ ઇન્ડિયન સ્પેસ રીસર્ચ ઓર્ગેનાઇઝેશન(ઈસરો),અમદાવાદ (સ્થાપના -૧૯૪૭)

❖ જોવાલાયક સ્થળો : - હડપ્પા સંસ્કૃતિના અવશેષો(લોથલ) , સીદીસૈયદની જાળી ,ઝૂલતા મિનારા ,હઠીસિંહના દેરા ,કાંકરિયાતળાવ ,પતંગ મ્યુઝીયમ ,ભાવનિર્ઝર ,ગાંધી આશ્રમ ,સત્યાગ્રહ આશ્રમ , ભદ્રનો કિલ્લો (૧૪૧૧), (ત્રણ દરવાજા ,દાદા હરિની વાવ ,ગુજરાત વિદ્યાપીઠ (અમદાવાદ -૧૯૪૯), સાબરમતી આશ્રમ (૧૯૧૭) સાબરમતી રીવરફ્રન્ટ(અમદાવાદ),પક્ષી દર્શન નળસરોવર (વિરમગામ),સાળંગપુર હનુમાન મંદિર,બુટભવાનીમંદિર,ગણેશપુરાનું ગણપતિનું મંદિર(ગણેશપુરા), સરદારપટેલ સ્મારક ભવન(૧૯૮૦),અંતરીક્ષ ઉપયોગ કેન્દ્ર, જુમ્મા મસ્જિદ ,ભાગવત વિદ્યાપીઠ , સાારંગપુર , સૂફી સંત મહંમદ ગજનો રોજો (સરખેજ) , હડપ્પા સંસ્કૃતિ(લોથલ), સાત નદીઓનો સંગમ (વૌઠા),

વિશેષ નોંધ :

- ❖ શેખઅહેમદ ખટ્ટ ગંજબક્ષ નામના મુસ્લિમ સંતના હાથે અમદાવાદ શહેરનો પાયો નખાયો.
- ❖ ભારતનું માન્યેસ્ટર ગણાતું અમદાવાદની સ્થાપના ઈ.સ.૧૪૧૧માંએહમદશાહ બેગડાએ કરી હતી.
- ❖ અમદાવાદ સાબરમતીની કિનારે વસેલું ગુજરાતનું સૌથી મોટું શહેર છે.
- ❖ ગુજરાત રાજ્યનું પ્રાચીન પાટનગર અમદાવાદ (૧૯૬૦ થી ૧૯૭૦)હતું.
- ❖ અમદાવાદનું પ્રાચીન નામ કર્ણાવતીનગર હતું.
- ❖ અમદાવાદમાં આવેલી જામા મસ્જિદ બાદશાહ અહમદશાહ (ઈ.સ.૧૪૨૩) બંધાવી હતી.

- ❖ ગુજરાતનું સૌપ્રથમ ક્લોથ માર્કેટ અમદાવાદમાં સ્થાપાયું હતું.
- ❖ અમદાવાદમાં આવેલી આઈ.આઈ.એમ સંસ્થા એશિયામાં પ્રથમ ક્રમે આવે છે.
- ❖ ભારતમાં વસ્તીની દ્રષ્ટીએ અમદાવાદ સાતમાં નંબરનું અને ગુજરાતમાં પ્રથમ શહેર છે .
- ❖ ઈ.સ.૧૯૪૭માં વેદશાળા ની સ્થાપના અમદાવાદમાં થઈ હતી.
- ❖ ગુજરાત વિદ્યાપીઠને ડીમ્ડ યુનિવર્સિટીનો દરજ્જો ઈ.સ.૧૯૬૩માં મળ્યો હતો.
- ❖ અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન(એ .એમ.સી) ની સ્થાપના ૧૯૫૦માં થઈ હતી. અને અમદાવાદના પ્રથમ મેયર ચીનુભાઈ બેરોનેટ હતા.
- ❖ હડપ્પા સંસ્કૃતિ બંદર ભોગાવો નદીને કાંઠે લોથલ બંદરે આવેલ છે.
- ❖ ગુજરાતનું સૌથી મોટું પક્ષી અભયારણ્ય નળ સરોવર આ જિલ્લામાં આવેલ છે.
- ❖ ધોળકા તાલુકાના વૌઠા સાત નદીઓનું સંગમસ્થાન થાય છે.ત્યાં પશુઓનો મેળો (વૌઠાનો મેળો) પ્રચલિત છે.
- ❖ સાબરમતી નદીના કિનારે દધીચિ રૂષિનો આશ્રમ આવેલો છે.
- ❖ અમદાવાદનો પાયો ઈ .સ 1411માં નખાયો હતો, સ્વતંત્રતા સમયે ગાંધીજીની કર્મભુમિ હતું .
- ❖ મહાભારત સમયનું વિરાટનગર મનાતું ધોળકા તેના જામફળ અને દાડમના બગીચાઓ માટે જાણીતું છે
- ❖ ‘ અટીરા’ (અમદાવાદ ટેક્સટાઈલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ એન્ડ રિસર્ચ એસોસીએશન)(કાપડ અંગેનું સંશોધન) સંસ્થાઅમદાવાદમાં આવેલી છે.
- ❖ ભારતભરમાં આર્કિટેક્ચરના અભ્યાસ માટે જાણીતી સંસ્થા ‘CEPT ‘ (સેન્ટર ફોર એન્વાયરમેન્ટ પ્લાનિંગ એન્ડ ટેકનોલોજી સ્થાપના-૧૯૬૩) અમદાવાદમાં આવેલી છે.
- ❖ અવકાશ સંશોધનક્ષેત્રે કામ કરતી સંસ્થા સ્પેશ એપ્લીકેશન સેન્ટર (SAC) અમદાવાદમાં આવેલી છે.
- ❖ એશિયાની સૌથી મોટી હોસ્પિટલ સિવિલ હોસ્પિટલ, અમદાવાદ છે.
- ❖ સારંગપુરમાં પ્રખ્યાત સ્વામિનારાયણ મંદિર અને હનુમાનજીનું મંદિર આવેલું છે.
- ❖ ભડીયાદ મુસ્લિમ યાત્રાધામ આવેલું છે.
- ❖ વડોદરા જીલ્લાના કોયલી ખાતે ઓઈલ રીફાઈનરી અને પેટ્રોકેમિકલ્સ સંકુલ માટે જાણીતું છે.
- ❖ એશિયાની સૌથી મોટી સિવિલ હોસ્પિટલની રચના અને વિકાસનો યશ કોને જાય છે? – ડૉ. જીવરાજ મહેતા
- ❖ અમદાવાદનું કાંકરિયા તળાવ સુલતાન કુત્બુદીને અને જુમ્મા મસ્જિદ અહમદશાહ બાદશાહે બંધાવેલ છે.
- ❖ હડપ્પીય સંસ્કૃતિના મહત્વનું સ્થળ લોથલની શોધ ડૉ.એસ.આર.રાવ નામના પુરાતત્વશાસ્ત્રીએ કરી હતી.

gnanbhandar.com